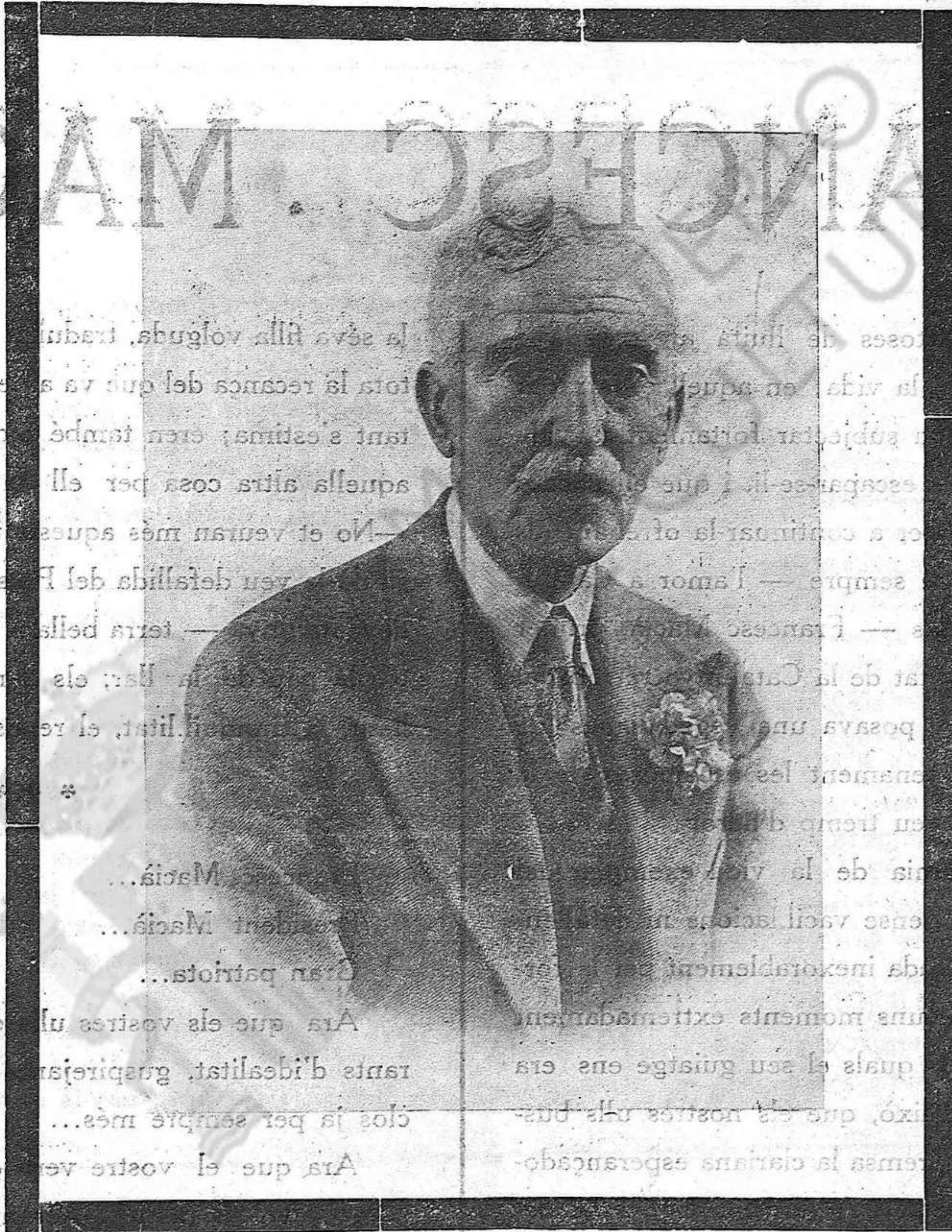

ACCIO CIUTADANA 72

ACCIO CIUTADANA ret homenatge pòstum a l'Honorable
President de Catalunya, suara traspasat,

En Francesc Macià Llusa

**SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES**

GIRONA

30 desemb. 1932

15 cts

ACCIO 30 desemb. 1933 72 CIUTADANA

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75 Surt els divendres

DELEGACIONS COMARCALS

OLOT
Màrtirs de Jaca, 9
RIPOLL
Trinitat, 6-2.º
GIRONA
Carme, 13
PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3
PUIGCERDÀ
Centre Republicà
STA. COLOMA
Clavé, 23

EDITORIAL

FRANCESC MACIÀ

En les hores neguitoses de lluita aferrissada i cruenta, entre la mort i la vida; en aquell esgarrapar febrós i desesperat per a subjectar fortament la vida que per moments sentia escapar-se-li, i que ell encara considerava necessària per a continuar-la ofrenant als seus dos grans ideals de sempre — l'amor a Catalunya i l'amor als humils — Francesc Macià, primer President de la Generalitat de la Catalunya retrobada, mestre, apòstol, símbol, posava una vegada més de manifest, en resistir serenament les escomeses de la malura, la fortitud del seu tremp d'heroi.

La trajectòria rectilínia de la vida exemplar del gran català, trajectòria sense vacil·lacions ni defallences, anava a ésser deturada inexorablement per la força brutal del destí, en uns moments extremadament delicats i crítics, en els quals el seu guiatge ens era indispensable. Era per això, que els nostres ulls buscaven endebades en la premsa la clariana esperançadora que transformés en franc optimisme la nostra depressió d'esperit; era endebades que en els comunicats facultatius quotidians hi busquéssim el triomf de la voluntat del Mestre per damunt la tenacitat esfereïdora de la mort, que, impertèrrita, estrenyia més i més el cercle. I en la matinada de Nadal, matinada freda, grisa, melancòlica, els auguris fatals s'acomplien i Catalunya tota era sotraquejada i commoguda per la nova impressionant de la fi del seu primer President.

Aquests ulls no et veuran més; paraules fortes, valentes, amb les quals, en despedir-se agonitzant de

la seva filla volguda, traduien fidelment, emotivament, tota la recança del que va a deixar per sempre allò que tant s'estima; eren també mots adreçats en esperit a aquella altra cosa per ell tan estimada: Catalunya. —No et veuran més aquests ulls meus — deia el resò de la veu defallida del President, en tots els indrets de Catalunya — terra bella a la qual he sacrificat gustós la pau de la llar, els beneficis d'una carrera brillant, la tranquil·litat, el repòs, la sang, l'ànima...

* * *

Francesc Macià...

President Macià...

Gran patriota...

Ara que els vostres ulls clars i serens — fulgurants d'idealitat, guspirejants de tendreses — s'han clos ja per sempre més...

Ara que el vostre verb càlid, d'accents humans, pregonador de justícia, herant de bondat i de germanor, ha emmudit definitivament ...

Ara que la vostra testa blanca — blancor immaculada de sinceritat, de veritat — reposa sossegada sota les lloses de la tomba...

Ara que la vostra figura gegantina de cavaller de l'ideal, somniador d'un món més just, d'una societat més bona, ha desaparegut d'entre nosaltres...

Ara...

...Amb els ulls roents de llàgrimes, amb la veu tremolant d'emoció, amb la testa acotxada per una

profunda dolor, davant les vostres despulles encara calentes, afermem més i més, amb tota l'energia de les nostres conviccions arrelades, la fe en els ideals de republicanisme, de catalanitat, de justícia social, d'amor als humils, que eren els vostres cars ideals, i que, seguidors fidels de les vostres doctrines humaníssimes, anirem caminant per l'àmplia ruta per Vós assenyallada — camí dreturer i fàcil per arribar a la fita anhelada — tenint sempre com a nord de la nostra actuació, el record de les vostres gestes romàntiques i de la vostra exemplaritat.

* * *
Francesc Macià, cavaller de l'ideal, esperit prego-

nament generós. En l'hora solemne del vostre traspàs definitiu, quan el dol aclaparador per la pèrdua irreparable fa emmudir totes les veus i fa aturar totes les plomes, jo no podria, jo no sabria homenatjar-vos d'altra manera, sinó tancant dintre del cor — preat sagrari d'idealismes purs, de sentiments íntims — el jurament de fidelitat als principis liberals i democràtics que, ensems que assegurin la continuïtat d'un règim plenament esquerrista en les terres d'Ibèria, aixamplin més les llibertats col·lectives de la nostra Catalunya i les llibertats individuals de tots els catalans.

JOAN BALLESTA

Macià, és mort

Amb el cor ple d'angoixa i l'ànima revolta constatem aquest fet enorme i trascendental per Catalunya. L'ànima catalana està de dol. La pèrdua irreparable del nostre President ha deixat un buit que jamai s'omplirà.

Macià és mort... La seva fina silueta ens ha deixat quan més falta ens feia a tots els catalans, quan més necessitavem de l'escalf que irradiava de la seva persona. El seu cos resta fred, però el seu esperit vibrant i amb fe cega amb els ideals flota damunt nosaltres per animar-nos a aconseguir i ésser dignes de l'obra gegantina per ell empresa. Catalunya restarà sempre fidel als apostolats del seu primer President, i seguirà el camí traçat per ell fins a la consecució de totes les finalitats que Macià ha inculcat a la seva ànima.

Perdurarà entre nosaltres el seu record. No oblidarem les seves ensenyances. No descuidarem el seu gest

noble i voluntariós, disposat a totes les lluites per tal d'aconseguir l'alliberament de Catalunya. La seva ferma de caràcter ha d'ésser una ensenyança per tots els catalans. Ell sol va fer més que tot Catalunya per aconseguir l'alliberació i el reconeixement del dret a governar-nos. La seva paraula senzilla, però contundent, era flama guiadora. El seu valor inesgotable donava ànims a tothom. Nosaltres no podem defallir, i si mai els desenganyats i les dificultats ens aconsellesin abandonar el lloc que ens correspon el seu record ens donarà noves forces per continuar en la lluita esgotadora de cada dia. Quan els nostres ànims defallien, era Macià qui amb la seva veu noble, franca, voluntariosa i ferma ens donava nou coratge. Ell era l'etern optimista, i el guió a seguir.

La despulla de Macià resta ja sota terra, però no el seu esperit. Es el

consol que ens resta, i queda també la seva obra. Catalunya alliberada. Ens queda també la responsabilitat de la seva continuació i major afiançament. El futur immediat comportarà deures inflexibles i problemes curulls de dificultats. Afrontem-les amb tot el coratge que ens donarà el seu record, i si guem capaços de prendre en les hores greus, totes aquelles decisions que ell el gran patriota i el gran català, hauria pres sense por i sense odi, però amb els ulls fits amb Catalunya i en els seus destins.

Moments de dolor, si, però també moments de gran responsabilitat. L'esforç mancomunat de tots ens ajudar a continuar la seva obra. Realitzem el seu millor anhel. El amor entre tots els catalans. Quan ho hagim assolit escamparem el nostre amor, per ell aconsellat, a la resta d'Espanya. Catalans, Macià és mort. Catalans! Visca Macià!

El 31 de Desembre, el Sr. Lluís Prunés, a igual que els demés governadors civils de Catalunya, ha de plejar en el seu càrrec per traspàs de serveis. Dit traspàs obliga però la creació d'un nou departament que cuidi de l'esmentat servei.

Desconeixem si el Govern de Catalunya compta amb ell per a destinar-lo a un més enlairat càrrec però ens plau fer constar que la majoria dels gironins, com també la major part dels pobles de les nostres comarques, tindrien una gran satisfacció en què romanqués entre nosaltres i en lloc de compromís i de responsabilitat, com el que ha vingut ocupant, amb un zel i encert admirables, fins avui.

ACCIÓ CIUTADANA es complau per aquest motiu en saludar-lo i posar-se una vegada més a la seva disposició.

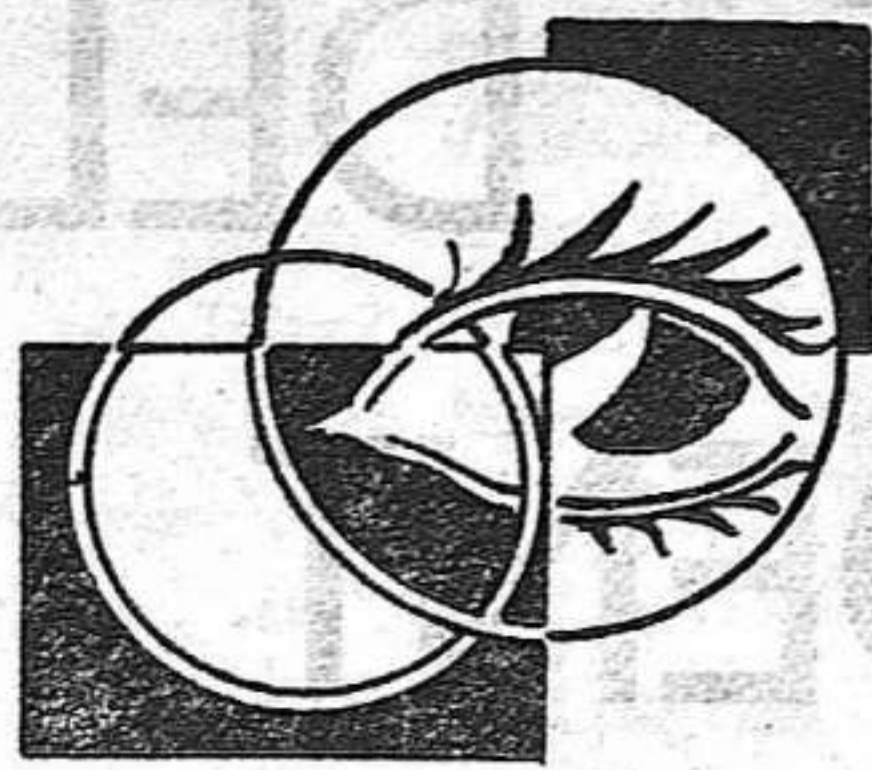
La candidatura d'Esquerra Republicana

De conformitat amb l'acord en l'assemblea celebrada per la secció local del Partit Republicà Federal Nacionalista de les Comarques de Girona, en el «Centre d'Unió Republicana», de la nostra ciutat, en la que per votació es designaren els tretze candidats del partit i es facultà al Comitè polític per a acoblar tres noms de persones alienes a la disciplina política d'Esquerra Republicana, ha estat confeccionada la candidatura que lluitarà en les vinents eleccions de consellers municipals de Girona. La candidatura és la següent, per ordre alfabètic dels candidats:

- Gabriel Auguet Farró
- Joaquim Braset Pérez
- Llorenç Busquets Ventura
- Joaquim Camps Arboix
- Joaquim Canals Busquets
- Narcís Cornellà Ametller
- Josep M.ª Dalmau Casademont
- Eliseu Dawson Albinyana
- Josep Juvé Abella
- Miquel Planas Ribas
- Rafel Portes Burset
- Darius Rahola Llorens
- Miquel Sala Salis
- Francesc Surroca Puig
- Enric Tarradellas Serbosa
- Pere Vila Xifra

Els candidats senyors Braset, Dawson i Sala, són els noms que completen la candidatura no subjectes a la disciplina política del partit que aquella patrocina; cap d'ells està afiliat a cap partit polític i on porten altra representació que llur personal d'obrers. D'aquesta manera una autèntica representació obrerista anirà, per primera vegada, a ocupar un lloc de govern i administració de la ciutat, i des d'ell a fer sentir la veu i la necessitat del proletariat gironí, en allò que té de més noble i de més just.

Oportunament el Comitè polític donarà compte de l'ordre de prelación i el nom dels suplents de la llista d'Esquerra Republicana.

ESPIELL

Antonio Goicoechea, buid ex-ministre de la corcada monarquia borbònica, grotesc adulator dels grotescos dictadors primorriveristes; avui, estúpida líder de la no menys estúpida "Renovación Española", ha profanat la dolor que sent en aquesta hora Catalunya, vomitant unes paraules grolleres que volien ésser insultants, damunt el cadàver del nostre plorat President.

Potser un jorn es presentarà l'avinentesa de recordar al barrut i insignificant Antonio Goicoechea, monàrquic consumat i consumit, que els catalans no oblidem fàcilment els insults i els greuges i que sabem contestar-los adequadament i oportunament.

Cal que ho recordin, tant ell com els que segueixen les petjades del tronat clown de circ ambulat que es diu Antonio Goicoechea.

* * *

"Renovación Española", per boca del seu cap, ha insultat la memòria de Macià.

"Lliga Catalana", en la candidatura de concellers per a la nostra ciutat, d'acord amb els elements monàrquics i tradicionalistes, hi té un home, admirador i adicte del senyor Goicoechea, cap visible de "Renovación".

Ciudadà gironí: Per la teva condició de català, per la teva dignitat d'home, pensa si pots votar aquesta candidatura.

Fa molts anys, el plorat Albert de Quintana presentà la seva candidatura de Diputat a Corts, pel districte de Figueres, enfront del aleshores caciquet de moda, marquès d'Olèrdola.

En aquells temps heroics, en què els homes republicans eren encarnissadament perseguits i sofrien tota mena de vexacions, Francesc Macià, paladí de la justícia, deixà el seu districte de Borges Blanques, i acudí a defensar la candidatura del seu amic Quintana, en les terres republicaníssimes de l'Empordà.

En plorar avui la desaparició del gran català, primer President de la nova Catalunya, no podem per

menys de recordar aquell altre català tan nostre, que es digué Albert de Quintana, el buid del qual, en les rengleres del republicanisme, no ha estat emplenat encara.

* * *

Una dona del poble — dona no catalana, per cert — davant les despulles del President, fonament impressionada, li tirà un petó amb les mans i amb la veu humitejada per les llàgrimes, li resà aquesta oració: — "Para que llevés tantas glorias, como luchas has tenido!"

Heus ací la major glòria de Macià: l'admiració desinteressada, l'adhesió entusiasta i inquebrantable de les multituds anònimes.

* * *

La imponderable manifestació de dol, del poble de Catalunya, acompanyant el cadàver de Francesc Macià, és l'exacta demostració del respecte i amor que per ell sentien tots els catalans, i és així mateix una afirmació concreta de la voluntat col·lectiva catalana per assolir la plenitud de llibertats a les quals tenim dret i la condemna de tot intent de regateig.

Que no ho oblidin els que "allà dalt", per entestaments ridículs i idealismes eixorcs, juguen amb aquest sentiment unànim del nostre poble.

* * *

Hi ha qui creu que la mort de Macià portarà com a conseqüència immediata la desaparició de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Obliden els que això diuen que el seu record serà l'aglutinant per a mantenir units els homes liberals i esquerrans, per a proseguir amb més fermesa la lluita fins a arribar a la consecució dels nostres anhels: l'assoliment de totes les nostres llibertats dintre la gran Federació de Repúbliques Ibèriques.

(c) Ministerio de Cultura 2005

L'ENTERRAMENT DEL PRESIDENT MACIÀ

Per assistir a l'enterrament de l'Honorable President de Catalunya, En Francesc Macià, sortiren de Girona, a dos quarts de vuit del matí, 50 companys, distribuïts en dos omnibus, que portaven la representació del Partit nostre, del Centre d'Unió Republicana, Joventut Republicana, d'alguns pobles veïns i el cos de redacció en pes d'ACCIÓ CIUTADANA. També hi figuraven les ensenyes de la Joventut, del Centre i de Salt. A les deu del matí, desfilarem per ocupar el lloc en la comitiva. La multitud de gent que emplenava per complet l'antic carrer de Princesa, ens obligà a ocupar-ne d'altre, situant-nos en l'Avinguda d'E. Maristany.

Fins a quarts de dotze estiguérem immovilitzats, degut a la gran gentada. Amb el fi de poder fer una ressenya de l'acte sense precedents en la història de Catalunya, destacarem un dels nostres redactors, que ens dona la següent explicació:

El fèretre és tret del Saló de Sant Jordi

A quarts d'onze del matí, a espalles de vuit mossos d'Esquadra, el fèretre fou tret del Saló de Sant Jordi, i per l'escala del Pati Gòtic va ésser baixat a la Plaça de la República i col·locat al furgó d'artilleria, destinat a l'efecte.

Seguien al fèretre els macers de la Generalitat, i el senyor Alcalà Zamora, amb els ministres senyors Rocha i Estadella, que constituïen la primera presidència; el President senyor Casanoves, amb el Consell Executiu de Catalunya; les autoritats civils i militars i les representacions oficials.

Traspasat el pati gòtic, s'incorporaren a la comitiva els familiars del senyor Macià. Eren aquests el seu fill Joan, el doctor Peirí, Pau, Font de Rubinat, el doctor Cortés i els senyors Gasull, Planells, Franco, Bruquera i Soler. A prec de la família, s'uniren a aquests els senyors Sigfrid Blasco i Joan Alavedra.

El cadàver surt de la Generalitat

A dos quarts d'onze en punt, el fèretre, conduït per vuit mossos de l'Esquadra, travessava la porta principal de la Generalitat. En aquell moment una banda militar deixà sentir les notes de l'himne de la República. A la plaça, atapeïda de públic, regnava un silenci emocionant. Un armó d'artilleria esperava fer-se càrrec de les glorioses despulles que els mossos de l'Esquadra dipositaren penosament. Els macers de la Generalitat precedien el dol que esperava — presidit pel President de la República i els ministres senyors Estadella i Rocha — sota la portalada principal del Palau. Uns minuts després, la comitiva empenia la marxa amb gran dificultat, degut a l'enorme aglomeració de públic. Darrera el Govern de la República, seguia el Govern de Catalunya en ple, presidit per l'Honorable President de la Generalitat interí, senyor Casanoves. El poble que esperava la sortida del fèretre, va abocar-se, materialment, damunt la comitiva. Per uns moments, semblà que el poble s'enduia el cadàver prescindint del protocol. Molts ciutadans ploraven.

Col·locat el taüt damunt l'armó i iniciada la marxa, la comitiva va marxar pel carrer de Fivaller, pot dir-se, sense tocar de peus a terra. El públic impossibilitava la marxa normal del seguici, insuficient el carrer, de contenir aquella enorme gernació. Molts balcons d'aquest carrer, com tots els altres que havia de recórrer la comitiva fúnebre, estaven endolats. El President de la República i totes les altres autoritats que presidien el dol van trobar-se, durant una bona estona, barrejats amb el poble que volia de totes passades acostar-se al cadàver del President.

S'inicia la marxa

Per fi, la comitiva pogué iniciar la marxa.

Obria pas un piquet de la guàrdia

urbana, de gran gala, amb la bandera de la ciutat.

Venia després una nodrida representació de funcionaris uniformats de l'Estat, Generalitat, Parlament i Ajuntament.

Al darrera del fèretre, voltat de mossos de l'Esquadra, els macers de la Generalitat.

A continuació, seguia ja la presidència del dol, formada pel President de la República senyor Alcalà Zamora, el ministre del Treball senyor Estadella i el ministre de Marina senyor Rocha.

Al darrera venia la Mesa del Parlament de la República, representada pel senyor Rahola, el representant del Tribunal de Garanties i Tribunal Suprem, senyor Sbert; el president interí de la Generalitat, senyor Casanoves; el Govern de la Generalitat format pels senyors Santaló, Gasol, Coromines, Ventosa i Roig, Dencàs i Martí Barrera; la Mesa del Parlament de Catalunya formada pels senyors Martínez Domingo, Serra Hunter i Cot. Seguien el senyor Selves, governador general; Bosc Gimpera, rector de la Universitat; Anguera de Sojo, president de l'Audiència; delegat de Marina, senyor Berdugo; delegat de Finances, senyor Lozano; cap superior de Policia, senyor Pérez Sala.

El dol de la família l'integraven el fill del senyor Macià, el senyor Alavedra i el senyor Sigfrid Blasco, a petició de la família del President.

A continuació venia l'Ajuntament de Barcelona, amb l'alcalde, senyor Aiguader, i els regidors.

Es formà una altra presidència molt nombrosa de diputats al Parlament d'Espanya i al de Catalunya.

Governadors civils de Catalunya, senyors Prunés i Ventós. Ex-ministres senyors Fernando de los Ríos, Prieto, Casares Quiroga.

Venien a continuació els membres que integren el directori de l'Esquerra i ex-consellers de la Generalitat, i seguidament representacions innumbrables dels Ajuntaments de Catalunya i Diputació de València. També hi havia representacions de l'Ajunta-

ment de Tolosa, i Audiències i Jutjats d'Instrucció de Catalunya; representació del claustre Universitari amb el doctor Balcells i doctor Tries; Institut d'Estudis Catalans i directors dels Instituts d'Ensenyament Secundari, representació innombrable de corporacions i col·legis oficials i entitats polítiques i esportives. Carles Valmanya Fabra i Enric Lirons, director i secretari, respectivament, del Canal d'Urgell.

Forces d'Estat Major anaven immediatament després del fèretre.

Seguien un nombre incomptable de banderes i estandarts.

Bon punt el cap de l'enterrament enfocà les Rambles, la comitiva pogué fer el seu camí amb tot ordre. Des d'aquell lloc fins al Saló de Fermí Galan, on havia d'acomiar-se el dol, cobrien la carrera forces de l'exèrcit i de la guàrdia civil i la comitiva pogué desfilar amb ordre perfecte.

Les Rambles oferien un aspecte imponent. S'incorporà a la comitiva una companyia del Regiment número 34. Els fanals de l'enllumenat públic de tots els carrers pels quals havia de passar l'enterrament estaven encesos i endolats. El cel es tapava per moments i caigué una pluja fina que no durà gaire estona. Feia molt de fred. L'enterrament pujà Rambles amunt pel passeig central. A banda i banda, una gentada enorme es descobria respectuosament al pas del cadàver. En passar el fèretre pel davant del Liceu, l'orquestra de la casa tocà "Els Segadors". Els balcons — amb domassos barrats i gasses negres — eren atapeïts de ciutadans.

De dones plorant se'n trobaven a cada pas. Un piquet de mossos de l'Esquadra, amb baioneta calada, feia guàrdia d'honor al cadàver del President, precedit d'una bateria d'artilleria i de la guàrdia municipal muntada. Una banda de tambors donava un aspecte més emocionant a la comitiva.

Diversos avions seguien la comitiva per damunt de la ciutat.

Seguia, darrera el Govern de Catalunya, amb les autoritats civils i militars, el dol de la família que va ésser presidit — en correspondència a la gesta de Francesc Macià, a València — per Sigfrid Blasco. Després seguien una infinitat més de representacions l'enumeració de les quals es fa impossible, i una multitud enorme, amb centenars i centenars de banderes; i tancaven la comitiva seixanta landós i tres camions completament carregats de corones i flors.

La comitiva continuà Rambles amunt, travessà la plaça de Catalunya, enfocà la Rambla del mateix nom i trencà pel carrer de les Corts Catalanes en direcció dreta. Arreu, la mateixa multitud emocionada. Arreu els mateixos balcons i terrats impotents per contenir la gran gentada.

L'armó d'artilleria que transportava el fèretre, tirat per sis cavalls, seguia la marxa lentament. Al seu costat, acompanyant els mossos d'Esquadra, en la seva guàrdia d'honor, anaven el comandant Pérez Farràs i el capità Escofet, als quals dominava una visible emoció. Els balcons de la redacció de "La Rambla" i del "Centre Catalanista d'Esquerra" i del "Casal d'Esquerra Estat Català", per davant dels quals passà la comitiva, estaven rigorosament endolats i tancats. Les tropes que cobrien la carrera presentaven armes al pas de les despulles glorioses del President. Els tramvies que havien interromput la circulació foren materialment assaltats per la multitud que volia veure per darrera vegada el pas del President pels carrers de la ciutat. La gran severitat del taut de caoba damunt l'armó endolat, impressionava extraordinàriament la gran gentada.

Corts Catalanes enllà, el pas de la comitiva tingué les mateixes característiques que a les Rambles. A l'encreuament del carrer de Llúria, la cadena de tropa que cobria la carrera era substituïda per una altra cadena de guàrdies d'assalt i més enllà per forces de la guàrdia civil. A la Plaça de Giner de los Rios (abans Tetuan) mantenien l'ordre — que no fou alterat enlloc en cap moment — forces de la guàrdia civil de cavalleria. Aquella gran plaça era completament plena. Balcons i terrats presentaven el mateix aspecte dels altres carrers, augmentat per la grandiositat de l'espai. Les parets de tanca de l'Assil de les Germanetes dels Pobres van ésser totalment assaltades per la multitud que les havia preses com a mirador. De quan en quan, la banda militar que precedia la comitiva donava més solemnitat a l'acte interpretant composicions fúnebres.

L'ampla via de l'eixampla era insuficient. S'hi veien més balcons endolats que enlloc. La gent a banda i banda de la calçada deixà que la comitiva marxés ordenadament en direcció a l'Arc del Triomf, que feia, al fons, un efecte majestuós i donava una impen-sada solemnitat a la cerimònia.

El seguici arribà fins davant el Palau de Justícia, prop del monument a Rius i Taulet. Allí, les presidències

del dol i el cos consular es retiraren a la vorera, davant l'armó aturat al mig de la calçada i començà l'acomiadament del dol, que iniciaren les forces de l'exèrcit, guàrdia civil, assalt i boys-scouts que cobrien la carrera. Eren les dotze en punt.

Apartir d'aquell moment, el cel grisi trist s'aclarí i brillà el sol. Els fanals i arbres del Saló de Fermí Galan, havien estat assaltats per la multitud. La Banda Municipal, dirigida pel mestre Lamote de Grignon, va rebre el fèretre amb les primeres notes de l'Himne de Catalunya i saludà el President de la República amb l'Himne de la República. Interpretà també la marxa fúnebre de Chopin. Guardaven l'ordre individus del cos de bombers, guàrdia urbana i boys-scouts. Hi havia també una secció de "Follets de muntanya".

Les despulles del President van ésser saludades per la multitud amb una emoció profunda. També era saludat amb afecte, com ho fou, en tot el curs de l'enterrament, el President de la República, senyor Alcalà Zamora.

Després de la desfilada de les forces que reteren el seu homenatge al President traspasat, continuà la desfilada d'Ajuntaments, entitats, representacions i de la immensa multitud que acompanyà el cadàver. El nombre de banderes que de tot Catalunya, de Biscaia, de València, de la Catalunya francesa desfilaren davant el fèretre fou enorme. Des del monument a Rius i Taulet, mirant a l'Arc del Triomf, es veia un bosc immens de banderes que arribava a l'infinit. El pas dels manifestants, una mica apressat per tal de no fer la cerimònia inacabable, durà prop de tres hores. Moltes dones i molts d'homes també, no podien contenir les llàgrimes en passar per davant de l'armó convertit en túmul presidencial.

Durant tres hores estigué passant gent i més gent, banderes i més banderes, que ocupaven tota l'amplada del passeig central. Durant tres hores, la multitud contemplà silenciosa i amb el respecte màxim, la desfilada imponent i emocionant.

L'acomiadament del dol durà fins a dos quarts de tres de la tarda. Llavors començà la desfilada de cotxes — en nombre de seixanta — amb corones i flors. Seguien tres camions atapeïts de flors.

El President de la República abandonà l'enterrament i fou saludat molt afectuosament per la multitud. El fèretre es posà en marxa cap al Parlament de Catalunya, mentre la Banda Municipal — que interpretà durant la

desfilada diverses composicions fúnebres — acomiadà les despulles glorioses amb l'Himne nacional de Catalunya.

De l'Arc del Triomf al Parlament.

L'edifici del Palau apareixia amb les banderes catalana i republicana a mig pal. El balcó del mig tenia la barana coberta amb drap negre.

Davant l'edifici del Parlament hi havia un cordó de guàrdies d'Assalt, darrera el qual molta gent esperava el pas per allí del seguici fúnebre. Les soques dels arbres seryien de llotja a una gran multitud.

A la porta del Parlament esperava la Mesa, amb el seu president senyor Serra Hunter, els secretaris i els majordoms. També hi havia el senyor Companys i molts diputats.

A tres quarts de tres hi arribà la comitiva. L'armó s'aturà i la Mesa s'avançà i féu ofrena d'una corona de bronze que portava la inscripció següent: "El Parlament de Catalunya a Francesc Macià, el primer President de la Generalitat Catalana."

Seguidament el seguici es posà en marxa novament i seguí cap al Cementiri Nou.

L'arribada al Cementiri

Al peu del panteó i per les avingudes del Cementiri una gran multitud esperava l'arribada del fèretre contenint les despulles del senyor Francesc Macià, al qual acompanyaven més de cent mil persones.

A les tres i minuts de la tarda arribaren a la plaça de la Fe, on hi ha construït el panteó provisional, on han estat enterrades les despulles del senyor Macià, l'alcalde, doctor Aiguader; el governador general, senyor Selves; el senyor Sbert, vocal del Tribunal de Garanties; el doctor August Pi i Sunyer, i el senyor Lluís Companys, per tal de rebre el fèretre contenint les despulles del senyor Macià.

Feien guàrdia a la tomba provisional, en espera de la comitiva, els marcers de la Generalitat.

A les quatre i deu minuts el seguici mortuori entrava per la porta principal del Cementiri i es disposava a recórrer els tres quilòmetres que mancaven per arribar a la plaça de la Fe, on hi ha emplaçat el panteó.

En aquest, com única inscripció, diu, "Macià". I damunt d'aquest nom un escut amb les quatre barres.

La gent avançava lentament per les diverses vies del Cementiri.

A dos quarts de cinc estava tot el Govern de la Generalitat i l'Ajuntament en corporació reunit al peu del panteó.

Ala molta gent que estava talment apinyada, s'hi anava afegint la que anav arribant, sense interrupció, àvida de retre el darrer homenatge al cadàver del que fou el primer President de la República catalana i de la Generalitat de Catalunya.

Van arribant al peu del mausoleu altres autoritats i diversos diputats i ex-diputats.

Deu minuts abans de les sis arriba a la plaça de la Fe la Guàrdia Urbana, de gran gala, obrint la marxa. A continuació fa irrupció a la plaça la Mesa del Parlament de Catalunya.

La presidència per a rebre les despulles de l'il·lustre traspasat, estava integrada pels senyors següents:

Sbert; senyor Mestres, conseller de Governació; conseller de Cultura, senyor Gassol; governador general de Catalunya, senyor Selves; alcalde, doctor Aiguader; regidors, senyors Pla, Oller i Armengol de Llano; assessor jurídic del Govern, senyor Espanya; president interí del Parlament de Catalunya, doctor Serra Hunter, amb les secretaris de Mesa senyors Dot i Rauret.

Arriba el fèretre.

Pocs minuts abans de les cinc arribà l'armó d'artilleria que transportava les despulles del President.

A les cinc arriben el President interí de la Generalitat, senyor Joan Casanoves, i gran nombre de diputats al Parlament català; el primer conseller de la Generalitat, senyor Santaló; el cap de Policia, senyor Pérez Salas; l'ex-ministre senyor Carles Pi i Sunyer; el president de l'Audiència senyor Anguera de Sojo, i molts altres.

Tot seguit es procedeix a treure la llosa del panteó. Ho fan els funcionaris del Cementiri i topen amb grans dificultats, ja que la multitud pretén avançar fins al peu mateix de la tomba.

Entren al recinte de la plaça de la Fe diverses banderes, al cap de les quals va la d'Estat Català. També entra en aquest moment l'armó d'artilleria conduint el fèretre.

Fou un moment de confusió. La gent es precipita damunt del panteó. Algunes dones ploren.

En el moment de l'arribada de les despulles del senyor Macià, les bateries del Setè Lleuger d'Artilleria i de Montjuïc, responen els senyals con-

vinguts, donaren les salves d'ordenança.

A les cinc i deu minuts es procedí a baixar al panteó el fèretre contenint el cadàver del senyor Macià, cosa que es realitzà després de moltes dificultats a causa de l'excessiu nombre d'ajudants que no feien més que nosa als funcionaris del Cementiri.

Una vegada baixat el fèretre a la tomba, els mateixos funcionaris municipals procediren a tapar-la amb la llosa de marbre destinada a tal efecte.

Parla Joan Casanoves.

Acabada aquesta operació, el President interí de la Generalitat, senyor Joan Casanoves, pronuncià el discurs següent:

"En aquesta hora tristíssima seria imperdonable que jo us adrecés la paraula per a fer un resum elogiós de l'obra de Francesc Macià. Catalunya ho ha fet avui, amb la màxima eloqüència, expressant així mateix el seu sentiment i dolor per la pèrdua de l'il·lustre patrici demostrant així l'afecte que se li professava.

Francesc Macià fou el cabdill de la llibertat republicana en les hores de la rebel·lió. Com a governant, reconstruí Catalunya i cercà amb la realitat el punt dolç que fa possible la realització dels ideals.

Hem de desitjar una pau gloriosa al que fou el primer President de la Generalitat".

L'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya, de la qual el senyor Macià era president honorari, deixà la seva bandera cobrint el panteó on es guardaran provisionalment les despulles del senyor Macià.

Immediatament, després del parlament del senyor Casanoves, es donà l'acte per acabat i s'inicià la desfilada de la multitud i de les autoritats amb el més perfecte ordre.

Restaren, però, a la plaça de la Fe, del Cementiri Nou, nombrosos grups de ciutadans que comentaven la pèrdua del primer President de la Generalitat.

A les set de la tarda, tristos i capmoixos emprenguerem el viatge de retorn tot i pensant el què significa la pèrdua de Francesc Macià pel futur de Catalunya.

OCASIÓ

Piano elèctric, bon estat, que val tretze mil pessetes, es ven a preu de ganga. — Raó: Cafè Colonial, Caldes de Malavella.

A LES JOVENTUTS

En virtut de la revifalla carcuda que s'ha operat en les terres d'Ibèria, degut a que les dretes gaudeixen d'una majoria aclaparadora al Primer Parlament ordinari de la República, els prohoms dels Partits majoritaris han trencat el seu silenci mal contingut fins ara per a bescantar la magnífica i abundosa obra que ha construït amb un zel i honestedat meravellosos — que els mateixos criticadors no han pogut menys que reconèixer — un polític desconegut fins a l'adveniment del nou règim, i que podríem dir-li amb tota propietat l'HOMME DE LA REPÚBLICA, i que legislaren unes glorioses Corts Constituents, digna representació de l'ambient revolucionari que ailenava en el Poble col·lectivament, i en cada ciutadà d'una manera personal.

Aquest home i aquest Parlament exemplars que feren possible el somni de veure implantada l'autonomia en la nostra Pàtria, que elaboraren les lleis làiques que regeixen actualment, que crearen centenars d'escoles arreu d'Ibèria, que legislaren i implantaren la famosa Reforma Agrària i que, sobretot, acabaren amb la política de passadís que es respirava en temps de la monarquia vergonyant que patírem, i que ara sembla vol ressucitar. No calia per això sinó que s'esdevingués la pujada del senyor Lerroux al Poder.

Aquesta obra altament estimulant i digna de prendre-se'n model, la venen difamant qua-

tre pallassos de la categoria del senyor Goycoechea, incapaços de servir solament el degut respecte a un adversari polític, ni quan la mort s'ha possessionat de la seva persona.

Si tot el mal radiqués en el que hem assenyalat no valdria la pena d'esmentar-ho, tinguent en compte d'on provenen aquests lladrucs que volen ésser lamentacions. Però... el que ens indigna és el pensar solament l'obra destructora, que anuncien amb sordina, per a les lleis fonamentals en que es basa la República. I no ens fa por el que ho diguin, sinó que ens horroritza la certesa que tenim de que posseeixen prou vots en el Parlament per a aconseguir el que es proposen. I això ens avergonyeix com creiem que avergonyeix a tots els bons republicans de Catalunya i de fora d'ella, com avergonyeix a l'ex republicà senyor Lerroux i als seus satèlits si la satisfacció i ànsies de mangonejar i exhibir-se no els ho impedis.

Es per a evitar aquest peri imminent que assenyalem, llue cridem l'atenció de l'element jove de les nostres contrades, regularment d'un apoliticisme suïcida, o bé que militen en Partits que estan en pugna amb la seva manera d'ésser, i que s'hi han inscrit únicament i exclusiva per que en els Centres dels esmentats Partits gaudeixen d'unes bones assentades en sillons reconfortables o per

què poden divertir-se jugant al ping-pong. Ací radica tot el mal.

Es hora que aquestes joventuts es despertin del somni letàrgic en que vivien fins ara i comencin a interessar-se més per la política, tota vegada que d'ella depèn el progrés o el fracàs dels pobles.

Cal que hom doni a això tota la importància que indubtablement té. L'element jove és el cridat a defensar Catalunya i la República amb tota la seva feconda obra, i a conquerir majors mioraments que fallcin del nostre poble l'espill nítid en que s'emmirallin les demés terres de l'Univers. Cal tenir present també que aquestes millores tan poden haver-se de conquistar a les urnes com al carrer, amb l'arma disposada, segons com es produixin les circumstàncies. Per això, és precís que les joventuts disperses fins avui, prestin el seu concurs moral i material al Partit que es posi incondicionalment al servei del lema CATALUNYA I REPUBLICA, fent honor i glòria al Primer Ciutadà de la Catalunya retrobada, l'Honorable vellet President de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià i Llusà, suara traspasat en un Nadal de trista memòria.

M. V.

Girona, desembre del 1933.

EL GIRONÈS

GIRONA

La nostra simpàtica col·laboradora Llibertat Serra, ha obtingut el número 1 en els cursos de la Normal.

La nostra felicitació més cordial i sincera.

ESTADÍSTICA DE BLATS

Pel Govern Civil ens ha estat facilitada la següent nota de la Secció provincial d'Agricultura:

“Es recorda una vegada més a tots els posseïdors de blats que encara no han tramès les dades per a la confecció de l'estadística de blats prevista en el Decret del Ministeri d'Agricultura de 24 d'octubre darrer

i publicat en el Butlletí Oficial número 131 de data 2 de novembre últim, que es concedeix un darrer i improrrogable termini que acabarà el proper dia 5 de gener per presentar les declaracions als respectius Ajuntaments, passat el qual s'aplicaran les sancions que s'esmenten en la referida ordre.”

Pel Ministeri d'Agricultura ha estat autoritzat el funcionament del Sindicat Agrícola de Sant Jordi Desvalls.

Com sigui que a “La Veu de Catalunya” s'ha publicat un comentari sobre el funcionament d'una tómbola a Arbúcies, reproduït després pel “Diari de Girona” i “El Gironès”, en el qual es diu que quan aquestes tenen caràcter benèfic esta excloses de les disposicions que regulen aquesta matèria, crec necessa-

ri informar a l'autor de la nota i als seus reproductors, que dintre la llei no hi caben altres exclusions que aquees llue compten amb un permís previ de l'autoritat governativa. Permisos, que aquesta té facultats per a concedir només en aquells casos que es pugui demostrar i controlar per l'autoritat que el benefici íntegre de la tómbola vagi a atencions de caràcter benèfic, precisament per evitar que amb la capa de la caritat funcionin amb fins inconfessables. Tant és així, que precisament amb aquest mateix sentit, l'autoritat superior recordava unes setmanes enrera, l'estricta compliment de la llei en aquesta matèria.

Ja no cal dir que en el cas de la tómbola incautada d'Arbúcies, els organitzadors no comptaven amb permís del Govern Civil, puix ni solament l'havien sol·licitat.

EXPRES-BAR

Situat a la Rambla - GIRONA - Teléf. 119

Begudes de les millors marques

Ressopons econòmics

OBERT NIT I DIA

Del 1er d'octubre al 30 d'abril, temporada de marisc

Ostres-Percebes-Almejes-Gambes
rebudes diàriament a les 5 tarda.

CATALUNYA PLORA

La notícia obtinguda a darrera hora del dijous i publicada en el nostre passat nombre, referent a la malaltia de l'Honorable President de Catalunya En Francesc Macià, de millorament dintre la gravetat del seu estat, no va poder ésser confirmada pels fets. Ja les notícies publicades a la premsa del dissabte feien preveure un fatal desenllaç. La nova intervenció que a darrera hora va sofrir l'il·lustre malalt, va fer reviure moments optimistes esperats per tots, però que promptament foren anul·lats davant les manifestacions dels metges sobre el curs de la seva enfermetat, i el dia de Nadal, trist i fret, dia de goig familiar, expirava, voltat d'amics, a les onze del matí, l'home que presidia la gran família catalana amb un amor mai igualat

Des d'aquell moment Catalunya plora la seva pèrdua irreparable. Des d'aquell moment Catalunya tota està de dol, ja que li manca el seu gran animador, el seu fill predilecte i estimat. Macià és mort. Descansi en pau.

Catalunya s'ha sentit sotregada i ha manifestat en tota intensitat el seu condol. L'ha manifestat en totes formes i de totes maneres. No hi ha hagut moment de repòs des de que va saber-se la nova fatal. Les festes nadalenques varen transcórrer tristes i fredes a igual que la temperatura que la mare Naturalesa imposava per tan trista diada. Cares llargues i plenes d'amargura en tot el poble català. Catalunya plorava.

El dimecres tot el poble català va llançar-se pels carrers de Barcelona. Aquest llançament no responia a ordres de combat sortit de la gorja de Francesc Macià per defensar les llibertats catalanes. Responia sí a ordres íntimes, nascudes des del fons dels nostres cors, per a retre al símbol l'últim homenatge de la seva veneració. El poble català no va necessitar d'invitacions

ni indicacions per associar-se al dol nacional que aquella mort imposava. Era si la necessitat sentida de manifestar-se adolorit i apesarat. D'aquí aquell efecte fantàstic en tots els carrers barcelonins, en tots els llocs de la capital de Catalunya. Era l'afiançament de la seva voluntat de sentir-se lliure i a la vegada lligat i vençut pel seu dolor incontenible.

Una gernació inacabable formava la desfílada de l'acompanyament a Francesc Macià. Mentre els capdavanters eren ja arribats a l'Arc del Triomf tot just la cua remenava per davant la Generalitat. Els carrers atapeïts de ciutadans de quines cares lliscaven llagrimons al veurer passar el cadàver d'ell, damunt l'armó d'artilleria, vetllat en tot el trajecte per la llum endolada dels fanals.

Espanya s'ha sentit també apesurada per la mort de Macià. De molts recons d'ella n'han sortit representacions per acompanyar-nos en el nostre condol. La màxima representació del règim republicà no ha mancat per acompanyar-nos en la nostra tristesa, i Catalunya, una vegada més, s'ha sentit compresa mercès al nostre President. Mort ja, ha estès els seus braços de germanor i ha acariciat, amb el seu amor infinit la comprensió ibèrica.

Era ja fosc quan la despulla de l'honorable President de Catalunya baixava a la tomba del Cementiri Nou. La foscor era vençuda per les lluminàries de ma sostingudes tremolosament. Era l'emoció sentida profundament. Un silenci aclaparador dominava l'ambient...

Tot i no sentir la paraula amable d'En Francesc Macià, al retornar de Montjuïc, sentiem la seva influència. Macià és enterrat, però Macià és immortal. Es l'únic cònsol que queda a la Catalunya alliberada.

AVIS

Posem en coneixement de tots els Centres i Comitès afiliats al Partit Republicà Federal Nacionalista que constitueixen la Comarcal de Girona, que s'ha començat a cobrar la quota mensual corresponent al segon semestre d'enguany.

Per la bona marxa preguem no retrasseu llur pagament.
Per tota classe de detalls, al Secretariat Polític.

J. BALAGUER TORT
ADVOCAT

Progrès, 12 - 1.er - 1.^a
Telèf. 153 Girona

Ortopèdia Dr. Roca

IRRIGADORS COMPLETS DES DE 2'50 pts.

BRAGUERS - PERFUMERIA
PRIMER CENTRE D'ESPECÍFICS
ÉS LA

Farmàcia Doctor Roca i Fill

LA CREU ROJA - Telèfon, 135 - Plaça de l'Oli - GIRONA

La més antiga.—La més ben assortida.—La que ven els articles a preus més econòmics.

Esmolament de Navalles a la perfecció

VENDES DE TOTA CLASSE D'ARTICLES PROPIS PER BARBERIA. — GAVINETERIA FINA. GRAN ASSORTIT EN PERFUMERIA.

JOSEP SERRA
Argenteria, 10 - GIRONA

Comerciants agricultors

Abans de fer vostres compres a neu a visitar el nou Magatzem de grans i pinsos Enèrgic

Jacint Codina

No deixeu de fer una prova de els aliments concentrats Enèrgic, per Vaques, Vedelles, Porcs, Gallines i altre bestiar de corral. PRODUCTE NACIONAL AMB PATENT I MARCA REGISTRADA
Passeig de Blai, n.º 31 OLOT Telèfon, n.º 113
Casa central: VIC Rbla. Debollades, n.º 15 - Tel. n.º 192

Societat ANÓNIMA DE TRANSPORTES OLOT

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l' **Agència Arias**

PASSEIG DEL BORN, N.º 13

Telèfon, 13354

Es garanteix un Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN ENCARRECS A: **ANÓNIMA DE TRANSPORTES**

(Carrer Antoni Llopis) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa, 7 (ABANS «CASA SINGLA»)

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Cooperació
de Fundició
 de ferro i metalls
OLOT
 Carretera de Girona, 21
 Treball esmerat i
 preus mòdics.

FONDA DE
RAMON ROVIRA

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

TELÈFON, 330

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL
FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen
Instal·lació d'Aparells Sanitaris

de
PERE VALENTI FURTET

Calderers, 13 - GIRONA

CENTRE D'ESPECIFICS

UNIC A LA COMARCA

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats
 terapèutiques garantides.

Plaça de les Castanyes - GIRONA - Telèfon, 144

FARMACIA RIBAS

CAFÈS

CORNELLÀ

BICICLETES

Triomf de la gran marca

ORBEA

al comptat i a terminis des de 5 ptes. setmana

Carrer Olivo, 8 (davant camp d'Esports)

ORBEA

GIRONA

SUCRES
 EMPAQUETATS

Girona

TELÈFON, 321

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO

"FADA"

FERRERERIA I BATERIA DE CUINA

OBJECTES PER A REGALS

LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
BAHOLA
 Girona

CALÇATS
MALARET

Vendes a l'engròs i detall

RAMBLA LLIBERTAT, 5

GIRONA